



Samenvatting

Het college heeft besloten om een overeenkomst aan te gaan met het waterschap Limburg, het ziekenhuis Maastricht UMC+ en de gemeente Maastricht, dit om tijdelijke, mobiele keringen aan te schaffen en afspraken te maken met betrekking tot de opbouw ervan. Deze tijdelijke, mobiele keringen moeten ervoor zorgen dat de wijken Heugem, Randwyck met daarin het MUMC in geval van hoogwater Maas aanvullend worden beschermd tegen overstromingen vanuit de Maas.

Daarmee worden een aantal belangrijke vitale functies langer beschermt tegen overstromingen vanuit de Maas en wordt de economische schade beperkt.

1. Beslispunten

1. Instemmen met het voorstel om te komen tot een overeenkomst met het waterschap Limburg, ziekenhuis Maastricht UMC+ en de gemeente Maastricht. Dit met als doel concrete noodmaatregelen te treffen om het moment van noodzaak tot evacueren van ziekenhuis Maastricht UMC+ en de wijken Heugem en Randwyck uit te stellen en het voorkomen dan wel beperken van wateroverlast en schade.
2. Een bedrag van € 266.666 inclusief BTW ter beschikking te stellen als bijdrage in de aanschaf van de tijdelijke keringen. Dekking is voorzien vanuit het exploitatiebudget Hoogwater

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 24 februari 2026:

Conform.



2. Aanleiding

In de zomer van 2021 was er hoogwater op de Maas. De wijken Randwyck en Heugem, die worden beschermd door het dijktraject Maastricht-Oost (90-1, de Hoge Weerd)), zijn toen ontruimd vanwege dreigende overstroming. Het ziekenhuis Maastricht UMC+ (MUMC+) ligt in de Maastrichtse wijk Randwyck en is in 2021 niet ontruimd in verband met de complexiteit van het ontruimen van een academisch ziekenhuis, de toen heersende COVID pandemie én het feit dat dit in een tijdsbestek van enkele uren had moeten plaatsvinden. Uiteindelijk is het Maaswater (net) niet over de waterkering gestroomd. De urgentie hiervan is bekend, vandaar ook dat dit dijkvak deel uitmaakt van de verkenning zuidelijk Maasdal, in deze verkenning participeert ook de gemeente Maastricht. Dit is nu nog in onderzoek, het uiteindelijke doel hiervan is om Randwyck en Heugem structureel te beschermen tegen overstromingen vanuit de Maas. Hoe en wanneer er structurele maatregelen worden genomen is nu nog niet duidelijk.

Vandaar ook dat er vanuit het MUMC is aangedrongen op tussentijdse beschermende maatregelen, eveneens is een soortgelijk verzoek gekomen vanuit de inwoners van de wijken Heugem en Randwyck.

Samen met het waterschap Limburg, het MUMC en de gemeente Maastricht is daarom onderzocht in hoeverre er tussentijdse maatregelen genomen kunnen worden, dit heeft geresulteerd in de aanschaf van tijdelijke en demontabele keringen. Het voorstel is dan ook om als noodmaatregel de “Geodesign barriers” (mobiele waterkeringen) in te zetten. Deze zijn gecertificeerd, hebben een bewezen sterkte en de aanwezige primaire kering is geschikt voor het toepassen van de Geodesign barriers. Deze tijdelijke keringen worden immers op de huidige primaire kering gezet. Daarmee zal een noodmaatregel in de vorm van een mobiele kering boven op de primaire waterkering in voldoende mate bijdragen aan het verlagen van het risico op overstroming door een te hoge waterstand in de Maas.

3. Beoogd effect

Door samen met het MUMC+ en het Waterschap Limburg (WL) te werken aan de noodmaatregel ter plaatse van de primaire kering bij de wijken Heugem en Randwyck, dragen we bij aan het verlagen van het risico op wateroverlast en schade als gevolg van een overstroming en kunnen we bijdragen aan het uitstellen of voorkomen van de noodzaak tot evacuatie van het ziekenhuis MUMC+. Tevens worden de Willem-Alexander tunnel van de A2 én de wijken Heugem en Randwyck beter beschermd waardoor deze wijken wellicht minder snel geëvacueerd hoeven te worden én het verkeer over de A2 minder snel wordt gestremd. En daarmee maken we een crisissituatie beter beheersbaar. Het is geen



definitieve oplossing maar het stelt de gezamenlijke partijen in staat om situaties zoals in 2021 beter te organiseren.

4. Argumenten

1.1 Vergroten veiligheidsgevoel.

Door de aanschaf en opbouw van tijdelijke keringen wordt het veiligheidsgevoel in de wijken vergroot en hoeft het MUMC minder snel over te gaan tot een evacuatie.

1.2 Minder economische schade.

De economische schade als gevolg van mogelijke overstromingen wordt verkleind.

1.3 Positief imago

Door de aanschaf van de keringen en de gezamenlijke aanpak wordt een duidelijk signaal naar de omgeving afgegeven dat vanuit de verschillende partijen de hoogwaterbescherming serieus wordt genomen.

1.4 Relatie met zuidelijk Maasdal.

Voor project Zuidelijk Maasdal (ZMD) is de tijdelijke kering Heugem een beheersmaatregel en raakvlakproject. Dit valt buiten de scope van het project. Desalniettemin zorgt het initiatief voor een positieve uitstraling op het project ZMD. Het project ZMD is met name betrokken vanuit het aspect communicatie.

2.1 Exploitatiebudget Hoogwater

Onze bijdrage in de keringen past binnen het doel van het exploitatiebudget Hoogwater, en er is ook voldoende budget beschikbaar om deze bijdrage te doen.

2.2 Bijdrage in aanschaf

De gemeente verstrekt alleen een bijdrage ten behoeve van de aanschaf. Het betreft dus geen investering door de gemeente zelf, wat ook pleit voor een bijdrage vanuit het exploitatiebudget.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 Risico's in de samenwerking.

Er is een risico dat de noodmaatregel niet tijdig of niet op de juiste manier wordt opgebouwd. Het gevolg is dat het ziekenhuis en de wijken Heugem en Randwyck alsnog het moment van evacueren niet kunnen uitstellen en wateroverlast en schade als gevolg van een overstroming kunnen krijgen. Dit risico wordt beheerst door duidelijke afspraken wie waarvoor verantwoordelijk is en dit op te nemen in een overeenkomst waaraan nu nog wordt gewerkt.



1.2 *Precedentwerking.*

Er is een risico dat andere locaties in Limburg ook een tijdelijke, tussentijdse maatregel willen aanvullend op de reeds aanwezige primaire kering. Dit risico wordt beheerst door het feit dat het hier een unieke situatie betreft. Door de noodmaatregel te treffen ter plaatse van de primaire kering ter hoogte van de wijken Heugem en Randwyck worden niet alleen het academische ziekenhuis met een cruciale functie en regionaal belang beschermd, maar ook de wijken Heugem en Randwyck én de Willem-Alexandertunnel van de A2 (vitaal object). Zowel het waterschap, de gemeente Maastricht als het ziekenhuis dragen bij aan de kosten. Bovenstaande gecombineerd met de zeer korte reactietijd van enkele uren, maakt dat deze situatie uniek is en nergens anders in Limburg voorkomt.

1.3 *Gebrek aan capaciteit binnen de organisaties.*

Tijdens een hoogwatersituatie bestaat het risico dat extra beroep wordt gedaan op het waterschap Limburg en of gemeentelijke capaciteit, waardoor de prioriteiten van het waterschap en gemeente elders liggen en partijen niet in staat is (een deel van) de activiteiten voor de noodmaatregel Heugem-Randwyck uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan onvoorziene omstandigheden bij het plaatsen van de demontabele keringen (schotbalk keringen) elders in Limburg. Om dit risico te beheersen neemt het waterschap in de overeenkomst helder op dat dit een noodmaatregel betreft die voor het waterschap boven de publiekrechtelijke taak uitgaat. De gemeente Maastricht zal een en ander implementeren in het gemeentelijk hoogwaterdraaiboek. Een afstemming tussen de draaiboeken van het waterschap en Gemeente dient nog plaats te vinden.

1.4 *Risico op overstromingen wordt kleiner maar is nooit weg.*

Ondanks het feit dat dit een extra bescherming betreft kan het uiteraard voorkomen dat er waterstanden optreden die nog hoger zijn. Op dit moment is het beschermingsniveau ongeveer 1:250.

2.3 *Aanschaf van de keringen en eigendom.*

De gemeente draagt voor 33 % bij aan de aanschaf van de tijdelijke keringen. Deze tijdelijke keringen worden aangeschaft door het WL waarbij de gemeente Maastricht het afgesproken bedrag overmaakt naar het WL. De keringen worden opgeslagen op het terrein van de waterzuivering in Heugem en het WL zal de keringen en bijbehorende materialen verzekeren. Het WL zorgt hiermee voor het beheer en de opslag, dit is ook logisch vanwege de rollen en taken van het waterschap. Er wordt nu nog uitgegaan van een bedrag inclusief btw, uit de overeenkomst moet nog blijken in hoeverre deze btw compensabel is.



2.4 Relatie met Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL).

Het programma WRL is eveneens gevraagd bij te dragen aan de aanschaf van noodmaatregelen, maar heeft aangegeven dat dit niet past binnen de voorwaarden van de kansenregeling van WRL. Mocht WRL toch besluiten bij te dragen dan wordt de bijdrage naar rato verrekend. Overigens ligt de primaire focus van WRL op het regionaal systeem.

6. Financiële gevolgen

Het WL heeft de keringen en bijbehorende materialen inmiddels aangekocht. De kosten voor aanschaf van de mobiele kering inclusief opslagcontainers bedraagt € 800.000,- incl. BTW. De kosten voor aanschaf worden evenredig gedragen door drie partijen (MUMC+, gemeente Maastricht en WL). Er worden nog nadere afspraken gemaakt in een overeenkomst, daarin worden onder andere aspecten beschreven aangaande de verantwoordelijkheden ten aanzien van plaatsing, regievoering, beheer en onderhoud en andere operationele zaken.

De kosten voor Maastricht bedragen € 266.666 incl. BTW. Dekking wordt voorzien vanuit het exploitatiebudget Hoogwater. De investering vindt namelijk plaats bij het waterschap; wij doen alleen een incidentele bijdrage in de aanschafkosten. Ook dit aspect zal deel uitmaken van de overeenkomst, alsmede afspraken inzake de btw-compensatie en in hoeverre andere partijen belast worden met btw. Voor nu is uit voorzichtigheid uitgegaan van een bedrag inclusief BTW.

7. Vervoltraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Aan de overeenkomst tussen het waterschap, MUMC en de gemeente Maastricht wordt momenteel gewerkt. In deze overeenkomst worden onder andere afspraken gemaakt ten aanzien van kosten, personele inzet voor opbouw, eigenaarschap en andere afspraken. Het is nog niet duidelijk wanneer de definitieve ondertekening zal plaatsvinden, de verwachting is daar nog enkele weken voor nodig zijn. Deze overeenkomst zal voor ondertekening ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

8. Communicatie

Op 24 februari 2026 is een persmoment voorzien en zal een en ander extern worden gecommuniceerd. Bij de proefopbouw van de mobiele kering (waarschijnlijk in oktober 2026), wordt de pers eveneens uitgenodigd en kan (nogmaals) een toelichting gegeven worden.



Voor project Zuidelijk Maasdal (ZMD) is de tijdelijke kering Heugem een beheersmaatregel en raakvlakproject. Dit valt buiten de scope van het project. Desalniettemin zorgt het initiatief voor een positieve uitstraling op het project ZMD. Het project ZMD is met name betrokken vanuit het aspect communicatie.